

07.06.2017

Vážený pane ministře,

Obracíme se na Vás v souvislosti s diskuzí o návrhu “Nařízení o závazném každoročním snižování emisí skleníkových plynů členskými státy v období 2021-2030 pro potřeby odolné energetické unie a za účelem splnění závazků podle Pařížské dohody” (nebo-li Effort Sharing Regulation, dále jen ESR), která má proběhnout na Radě ministrů životního prostředí dne 19. června 2017.

Tento legislativní návrh reguluje emise ze sektorů doprava, budovy, zemědělství a odpady, které dohromady představují téměř 60 % emisí CO₂ v EU (a téměř 50 % emisí v ČR). Jeho podoba je klíčová pro přechod EU na nízkouhlíkovou ekonomiku a současně hraje zásadní roli při naplňování závazků Pařížské dohody o ochraně klimatu. Nařízení může významně pomoci zlepšit kvalitu ovzduší, které dýcháme ve městech, snížit energetickou chudobu či vytvořit nová pracovní místa a investiční příležitosti.

Je proto důležité, aby nová podoba Nařízení byla dostatečně účinná. Bohužel, návrh, který předložila Evropská komise v červenci 2016, je příliš slabý. Požadované snížení emisí je vzhledem ke skutečné výši znečištění příliš malé a nereflektuje dostatečně možnosti uvedených sektorů přispět k ochraně klimatu. Tím se nežádoucím způsobem navyšuje dostupný uhlíkový rozpočet pro příští dekádu. Návrh Nařízení současně obsahuje řadu flexibilních mechanismů, které cíl nadále oslabují.

V této souvislosti Centrum pro dopravu a energetiku, Hnutí DUHA a Glopolis doporučují:

1) Navýšit klimaticko-energetické cíle pro rok 2030 a zvolit ambicióznější metu pro rok 2050.

Aby Evropská unie naplnila své závazky z Paříže, musí snížit své emise do roku 2050 alespoň o 95 %. Pro sektory ESR to znamená snížení emisí minimálně o 47 % do roku 2030.

2) Nastavit výchozí bod pro určení celkového cíle Nařízení podle současné úrovně emisí.

Evropská komise navrhla jako výchozí bod pro rok 2020 průměrné emise let 2016-2018. V takovém případě však bude dostupný uhlíkový rozpočet větší než skutečně vypuštěné emise členských států. Hrozí tak, že se regulace emisí z dopravy, budov či zemědělství stane podobně neúčinná jako v případě sektorů zahrnutých do obchodování s emisemi (EU ETS).

Navrhujeme stanovit lineární trajektorii pro snižování emisí s výchozím bodem na úrovni skutečných emisí v roce 2017 nebo na úrovni cílů pro rok 2020, pokud by tyto pro daný stát byly nižší. Díky tomu se v porovnání s návrhem Evropské komise sníží uhlíkový rozpočet o více jak 500 milionů tun. (1)

3) Omezit množství kreditů LULUCF a EU ETS.

Podle současného návrhu je možné ke splnění povinností podle tohoto Nařízení využít přebytečné povolenky z EU ETS a kredity LULUCF (způsoby a změny ve využívání půdy a zalesňování, které ovlivňují pohlcování emisí skleníkových plynů) v celkové výši 380 milionů tun. Máme-li však naplnit závazky EU i Pařížské dohody, potřebujeme docílit snížení emisí jak v sektorech ESR, tak využít potenciál pohlcování uhlíku v sektorech LULUCF (samozřejmě za pravidel, které budou mít jako nepřekročitelnou podmínku ochranu zdraví a přirozené skladby lesů, ochranu přirozených procesů a biodiverzity lesní i nelesní krajiny). Nejedná se o volbu buď – anebo. Navíc, v systému EU ETS je výrazný přebytek nepotřebných povolenek, proto by bylo jejich využití v sektorech ESR obchodováním s „horkým vzduchem“.

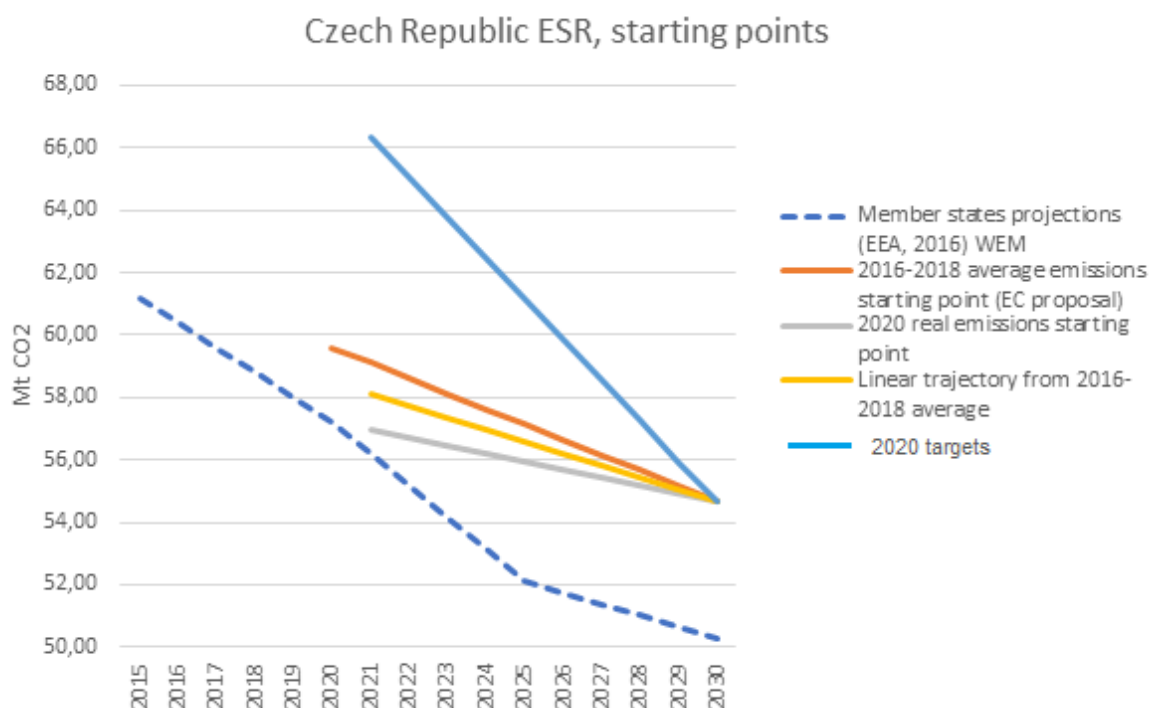
4) Zajistit lepší správní systém.

Správní systém by měl obsahovat každoroční kontroly a finanční pokuty v případě překročení limitů. To zajistí, že státy nebudou odkládat požadované kroky nutné k naplnění ročních klimatických cílů.

5) Začlenit možnost budoucího přehodnocení cíle.

Stávající návrh se řídí cíli, které schválila Evropská rada na podzim 2014. Tyto cíle nereflktují naše závazky plynoucí z Pařížské dohody, která byla schválena o rok později. V návaznosti na předložení nového klimatického cíle pro rok 2030 sekretariátu UNFCCC by měla EU odpovídajícím způsobem upravit vlastní relevantní legislativu.

Rádi bychom upozornili na to, že přísnější nastavení uhlíkového rozpočtu bude pro Českou republiku přínosné. Česká republika bude mít přebytek emisních jednotek v rámci ESR ve všech případech zcela nezávisle na tom, jak bude výchozí bod nastaven. Aby však ČR měla z případného prodeje přebytečných jednotek finanční přínos, musí být uhlíkový rozpočet nastaven dostatečně přísně. Jen v takovém případě budou mít emisní jednotky hodnotu vyšší než nula. Situaci ilustruje následující graf.

Zástupci několika výborů Evropského parlamentu (ENVI, ITRE, TRAN a AGRI) již odhlasovali svoji pozici a povětšinou podpořili opatření, která vylepšují návrh Evropské komise. Je proto nyní řada na ministrech a ministryních, aby před nadcházejícím vyjednáváním v trialogu zaujali dostatečně silnou a konstruktivní pozici.

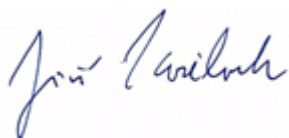
Předem děkujeme za pozornost, kterou věnujete naším doporučením.

V případě nejasností či dotazů se na nás, prosím, neváhejte obrátit.

S přátelským pozdravem,

Barbora Urbanová, ředitelka Centra pro dopravu a energetiku

Jiří Koželouh, programový ředitel Hnutí DUHA

Klára Sutlovičová, vedoucí programu Energetika a změna klimatu v Glopolis, o.p.s.

KONTAKTY:

Barbora Urbanová, Centrum pro dopravu a energetiku, 605 276 909,
barbora.urbanova@ecn.cz

Klára Sutlovičová, analytické centrum Glopolis, 702 145 177, sutlovicova@glopolis.org

Jiří Koželouh, programový ředitel Hnutí DUHA, 723 559 495, jiri.kozelouh@hnutiduha.cz